

REACTIE VAN HET COLLEGE VAN GEDEPUTEERDE STATEN OP VRAGEN VAN DE SP-FRACTIE INGEDIEND TIJDENS DE INFORMATIEBIJEENKOMST OP 28 APRIL 2009

Opmerking vooraf

Met name in enkele vragen in het onderdeel "Duurzaamheid" wordt gevraagd om informatie van commerciële bedrijven die met Nuon en Vattenfall in concurrentie zijn. Hetgeen ons college, onze adviseurs en de bedrijven ten dienste staat met betrekking tot derde bedrijven is als regel summiere openbare informatie uit jaarverslagen en informatie op websites. Nog afgezien van de vraag van beschikbaarheid van openbaar toegankelijke informatie, speelt hierbij het vraagstuk van mogelijke aansprakelijkheidstelling indien wij gegevens van derde bedrijven publiceren die mogelijk onvolledig, onjuist of niet juist geïnterpreteerd zijn. Het mogelijk lopen van dat risico achten wij niet verantwoord en de gevraagde vergelijkingscijfers hebben wij mede om die reden niet in onze antwoorden opgenomen.

Voorts willen wij ten aanzien van het partneringproces van Nuon het volgende opmerken.

Het partneringproces van Nuon is van start gegaan met het benoemen van een groot aantal selectiecriteria. De hoofdcriteria zijn:

- strategische criteria (bijv. leveringszekerheid, duurzaamheid, strategische meerwaarde en behoud Nuon identiteit);
- financiële criteria (bijv. waarde);
- haalbaarheid van de transactie (bijv. remedies);
- exitmogelijkheden en condities (bijv. wel of niet perspectief op algehele exit);
- governancevraagstukken (bijv. zeggenschapsverdeling).

In de statennotitie Gelders aandeelhouderschap in PLB-Nuon en strategische koers PLB-Nuon (PS2008-943) zijn deze criteria ook benoemd en deze kaderstellende notitie in behandeld in de vergadering van Provinciale Staten op 14 januari jl.

Uit het debat hierover op voornoemde datum leiden wij af er breed een draagvlak bestaat voor de wijze van aanpak van het partneringproces. Een door de fractievoorzitter van de SP ingediende motie (nr. 3) met daarin het verzoek om de aandelen PLB-Nuon niet te verkopen is niet aanvaard door Provinciale Staten (voor deze motie hebben alleen de fracties van de SP, de Groep Solidara en de Partij voor de Dieren gestemd). Ook een tweetal andere ingediende moties (eerste optie van koop door het Rijk en het houden van een referendum over de verkoop van ons aandelenbezit) zijn verworpen.

Hetgeen Nuon en Vattenfall op 21 februari jl. zijn overeengekomen en nadien is uitgewerkt in transactiedocumenten, is thans object van beoordeling. De centrale vraag die aan ons als aandeelhouder voorligt, is of het strategisch partnership Nuon-Vattenfall op genoegzame wijze voldoet aan de vooraf gestelde criteria en dientengevolge of wij de bereidheid hebben om onze aandelen gefaseerd te verkopen aan Vattenfall AB onder de condities die uitvoerig uiteengezet zijn in ons voorstel van 14 april jl. aan Provinciale Staten (PS2009-331). Wij hebben op 14 april jl., mede gelet op de kaders die door Provinciale Staten zijn gesteld, een voorlopig positief besluit genomen. Ons voorlopige besluit ligt middels ons voorstel PS2009-331 voor wensen en bedenkingen voor in de statenvergadering op 27 mei a.s.

Gedetailleerd onderzoek naar elementen die in sommige van de hierna weergegeven vragen tot uitdrukking zijn gebracht doen naar onze opvatting als zodanig niets af aan de hiervoor weergegeven centrale vraag die momenteel bij Provinciale Staten voorligt.

Om voornoemde redenen hebben wij de beantwoording van de vragen vorm en inhoud gegeven op de wijze zoals hierna is gebeurd.

In een tweetal bij deze beantwoording gevoegde bijlagen, opgesteld door Nuon/Vattenfall, is voorts de nodige informatie opgenomen over Vattenfall en duurzaamheid en Vattenfall's bruinkoolactiviteiten in Duitsland/Lausitz.

Arnhem, 12 mei 2009

DUURZAAMHEID

Vraag

Hoe schoon is een kilowattuur stroom opgewekt door Vattenfall de afgelopen jaren geweest (gemeten in CO2 equivalenten, en in de uitstoot van zware metalen, dioxinen en andere schadelijke stoffen)? Waarbij graag een score per land van productie waar Vattenfall actief is. En graag een vergelijking met Nuon (volgens dezelfde criteria) en andere grote en kleine elektriciteitsproducenten zoals bijvoorbeeld EON, EnBW en RWE. Ook hier graag een vergelijking per land naast over-all. In ieder geval over het jaar 2008 maar indien mogelijk ook graag over de jaren daarvoor.

Antwoord

Zie bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid. De cijfers zoals gerapporteerd in het in het Vattenfall Corporate Social Responsibility Report 2008 zijn te vergelijken met door andere partijen gerapporteerde cijfers. Over deze bedrijven doen wij verder geen uitspraken (zie opmerking vooraf).

Vraag

Hoe is de stroommix van Vattenfall overall en per land (graag uitgesplitst naar specifieke bronnen, dus niet volstaan met fossiel maar ook graag percentages bruinkool, steenkool, aardgas, hoogovengas, etcetera) voor het afgelopen jaar en het jaar daarvoor? Om een en ander te kunnen plaatsen graag ook een lijstje met een vergelijking (overall en per land met Nuon, en andere grote en kleine energiebedrijven als EON, EnBW en RWE).

N.B. In beide gevallen willen wij ook graag deze cijfers kunnen vergelijken met majeure partijen in Europa en de Benelux, dus o.a. de overige publieke bedrijven, Electrabel (GDF Suez) en Dong.

Antwoord

Onder verwijzing naar hetgeen is gemeld in "Opmerking vooraf" en het antwoord op de vorige vraag wordt verwezen naar bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid. Het is in dit verband overigens van belang om het verschil tussen de brandstofmix voor productie en de leveringsmix zoals weergegeven in het stroometiket uit elkaar te houden.

Vraag

Welke investeringen heeft Vattenfall de afgelopen vijf jaren gedaan in duurzame energie (ook graag de omvang daarvan, een vergelijking met andere vergelijkbare bedrijven maar ook met kleinere energiebedrijven). En welke investeringen heeft Vattenfall de afgelopen vijf jaar in duurzame energie gedaan (inclusief overnames)? (ook hier graag dezelfde vergelijkingsmogelijkheden)? Welk percentage van de investeringen was in duurzame energie? Wat is de output van deze investeringen in Mwh of Twh?

Antwoord

Onder verwijzing naar hetgeen is gemeld in "Opmerking vooraf" en het antwoord op de eerste vraag in deze rubriek wordt verwezen naar bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid.

Vraag

Welke investeringen in duurzame energie en fossiele energie zijn de komende jaren gepland door Vattenfall (met graag dezelfde vergelijkingsmogelijkheden als hierboven). Graag even expliciet aangeven welk deel hiervan kernenergie betreft.

Antwoord

De investeringen in duurzame energieopwekking tot 2014 zijn:

€ 3,5 miljard in windenergie;

€ 600 miljoen in biomassa;

€ 300 miljoen in afvalverwerking;

€ 1,1 miljard in CO₂ gerelateerde activiteiten;

€ 700 miljoen in waterkracht.

Zie verder bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid.

Vraag

Met het bedrag dat gemoeid is met de overname van Nuon, hoeveel megawatt aan duurzame energie (wind, zon, biomassa en andere duurzame vormen) zou daarvoor gerealiseerd kunnen worden indien hetzelfde bedrag gebruikt zou worden voor kopen windmolens etcetera? (uitgaande van prijzen van 2009). En om het beeld te krijgen, hoeveel megawatt aan traditionele energie zou daarmee gecreëerd kunnen worden en hoeveel CO2 zou kunnen worden afgevangen?

Antwoord

Een dergelijke vergelijking is van zo veel factoren afhankelijk dat die niet zo één op één gemaakt kan worden. Zo zijn de kosten voor bijvoorbeeld een windmolen niet standaard, maar variëren afhankelijk van vraag en aanbod, staalprijsen enzovoorts. Zie voorts bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid voor de investeringen die Vattenfall doet in duurzame energie en nieuwe technologieën.

Vraag

Welke positie heeft Vattenfall op de gasmarkt (zowel gemeten in gascentrales, de productie in kubieke meters als in de up-stream gaspositie zoals gasvelden)? Graag antwoord in absolute aantallen en ook in vergelijking met Nuon, RWE en andere (grote) Europese spelers met majeure gasproductie zoals bijvoorbeeld DONG, GDF Suez en ENI. Daarbij aansluitend: welke ervaring heeft Vattenfall op gasgebied die van toegevoegde waarde kan zijn voor Nuon? (ook hier voor het perspectief graag een vergelijking). Ter toelichting: aardgas is in vergelijking met kolen en bruinkool relatief schoon (CO₂ maar ook overige belastende stoffen) en wordt door diverse milieukundigen gezien als belangrijke tussenstap in de transitie naar duurzame energie. Daarnaast zijn de investeringskosten voor een aardgascentrale wezenlijk lager en is het rendement van een aardgascentrale hoger dan die van de moderne kolencentrales.

Antwoord

Het selectieproces van de partnering voor en door Nuon heeft zoals gezegd plaatsgevonden aan de hand van vooraf bepaalde criteria. Het is evident dat bij een dergelijk proces en afwegingskader van meerdere factoren keuzes gemaakt moeten worden. Er is geen onderneming te vinden die op *alle* criteria de hoogste score heeft. De sterke kanten van Vattenfall liggen niet op het vlak van gasmarkt, gascentrales en de upstream gaspositie. De expertise van Nuon op dit vlak is groter dan die van Vattenfall. De individueel sterke kanten van beide bedrijven geven aan het strategisch partnership ook een duidelijke meerwaarde. Vattenfall heeft haar commitment verleend aan een verdere versterking van Nuon in de upstream gaspositie (10%-20%) en in de gasopslag. Dit commitment is geborgd via Nuon Energy Public Assurance Foundation.

Zie verder bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid.

Vraag

Welke concrete plannen heeft Vattenfall om haar duurzaamheidsdoelstellingen de komende jaren (en tientallen jaren) waar te maken? Wie over niet al te lange termijn CO₂ neutraal wil zijn zoals Vattenfall stelt, zal daar immers nu al een roadmap voor moeten hebben met tussendoelstellingen, maatregelen en investeringen (kosten en opbrengsten). Hoe waarschijnlijk is dat dit doel gehaald wordt? Welk deel van de investeringen en plannen is hard te noemen? Gaat Vattenfall bijvoorbeeld bij de afvang van CO₂ uit van bijdragen van de diverse overheden aan de ontwikkeling of doet het bedrijf dit op eigen kracht? Is het bedrijf afhankelijk voor succes op dit terrein van niet bewezen technieken? Hoe verhouden de doelstellingen/ambities en de geplande maatregelen zich tot die van de concurrenten? Welk onderdeel speelt kernenergie bij het verminderen van de CO₂ emissies? Hoe realistisch zijn de ambities te noemen als je het vergelijkt met de scenario's die o.a. in Gelderland maar ook landelijk gemaakt zijn op dit gebied? Als achtergrondinformatie hierbij nog het volgende: Vattenfall geeft aan in 2050 klimaatneutraal te willen zijn. Echter, het blijft bij deze toezegging zonder dat dit wordt ingevuld met een concrete blauwdruk. In het jaarverslag 2008 blijkt dit ook uit een vreemd grafiekje waarin de CO₂-uitstoot na 2030 ineens naar beneden duikelt. Wij vermoeden dat dit komt door efficiencyverbeteringen in de huidige productie van de kolencentrales en een afname van de productiecapaciteit a 8000 MW door Vattenfall door sluiting van oude bruinkoolcentrales uit de DDR-tijd. De cruciale vraag is dan hoe de doelstelling van Vattenfall past in een beleid om de productiecapaciteit van bruinkool te laten toenemen, bijvoorbeeld door de uitbreiding van de centrale Boxberg met 800 MW.

Antwoord

Als onderdeel van Nuon's ambitieuze investeringsprogramma om de komende jaren van € 5 tot € 7 miljard te investeren zullen zeer materiele investeringen in duurzaamheidsdoelstellingen worden gedaan. Dergelijke doelstellingen maken ook onderdeel uit van de stichting NEPAF, waaronder het realiseren van 1400 MW wind en leiderschap op het gebied van biomassa, CCS.

Vattenfall is daarnaast voornemens de komende tien jaar € 8 miljard te investeren in duurzame energieopwekking (windenergie, waterkracht, golfslag- en getijdenenergie en biobrandstof).

Tijdens het recente werkbezoek aan Vattenfall is aan de deelnemers een Roadmap to combating climate change uitgereikt. Deze roadmap is door een groot aantal bedrijven onderschreven, waaronder Nuon en Vattenfall. Een exemplaar van deze roadmap ligt ter inzage bij de griffie.

Het bereiken van klimaatneutrale productie van elektriciteit zal één van de grote uitdagingen van deze eeuw zijn. Technologische vooruitgang zal veelal ook gepaard gaan met stimuleringsmaatregelen van overheden. Ook de Europese Unie hecht aan beperking van de CO₂ uitstoot en stelt hiervoor aanzienlijke middelen beschikbaar. Voorts zal de emissiehandel op Europese schaal over enkele jaren moeten bijdragen aan het bereiken van de thans geformuleerde doelstellingen. Zie voor een toelichting op CCS bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid.

Vraag

Welke rol speelt de energiesector bij het halen van Gelderse, nationale en Europese duurzaamheidsdoelstellingen? Nederland heeft bijvoorbeeld de doelstelling van 30 procent CO₂ reductie in 2020. Ter indicatie voor de schaal Nederland: om de doelstelling in de Richtlijn Hernieuwbare Energie in NL te halen moet in 2020 ongeveer 35% van de door energiebedrijven aangeboden energie uit duurzame bronnen gehaald worden. Momenteel bedraagt dit ongeveer 6%. Er moet dus een enorme slag gemaakt worden binnen de energiesector.

Antwoord

De energiesector speelt op regionaal, nationaal en Europees niveau een belangrijke rol bij het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen. De energiesector als geheel staat voor een uitdaging om de doelstellingen 2020 te halen en de komende ruim tien jaar moet er inderdaad nog een forse slag gemaakt worden. Zowel Nuon als Vattenfall heeft de investeringsfocus mede gericht op het behalen van de 2020-doelstellingen.

Vraag

Indien Nuon wordt overgenomen door Vattenfall en dit bedrijf verlegt de koers in minder duurzame richting, welke mogelijkheden zijn er dan om die koers bij te sturen? Er wordt gesproken over een stichting maar wie stuurt het bestuur aan en wat zijn de precieze bevoegdheden en sanctiemogelijkheden? In de stukken wordt immers gerept over een adviesrecht. Stel dat bijvoorbeeld geïnvesteerd gaat worden in een kolencentrale ter vervanging (op termijn) van gascentrales, kan dan worden ingegrepen? Hoever reiken de mogelijkheden en wat gebeurt er bij conflicten? Wat als de huidige aandeelhouders toch niet tevreden zijn over de ontwikkelingen, kan dan na de deal met Vattenfall nog worden ingegrepen? Immers: Vattenfall krijgt na ondertekening van de ter zake doende overeenkomsten day one control over het NUON-concern. Is de invloed beperkt tot Nederland en kan het dus bijvoorbeeld dat Vattenfall in het buitenland vooral investeert in kernenergie en fossiele energie (misschien wel net over de grens) terwijl het hier de cijfers schoon houdt? Betaalt de Nederlandse klant dan mee aan die niet-duurzame investeringen in het buitenland? Kan en wordt uitgesloten dat Vattenfall na overname Nuon nu of ooit in de toekomst in Nederland een kerncentrale gaat bouwen? Kan en wordt gegarandeerd worden dat Vattenfall geen nieuwe kolencentrales in Nederland gaat bouwen, of geen centrales die een CO₂ emissie hebben van hoger dan 350 gram per kilowattuur?

Antwoord

Hetgeen tot de taken en bevoegdheden van de Nuon Energy Public Assurance Foundation behoort, is beschreven in ons voorstel PS2009-331 dat wij op 14 april jl. hebben vastgesteld en aan Provinciale Staten hebben voorgelegd voor behandeling op 27 mei a.s. De stichting heeft meer dan een adviesrecht omdat het bindende uitspraken kan doen. Een en ander is ook uiteengezet in de informatiebijeenkomst op 28 april jl.

In een concurrerende markt zal de kostprijs van een product gerelateerd zijn aan de (in)directe kosten van productie ervan. Het verdisconteren van niet direct gerelateerde kosten zal tot een prijsstelling leiden die uitkomt boven het marktniveau met als gevolg dat consumenten op zoek gaan naar een andere (goedkopere) leverancier.

Het besluit om een kerncentrale te bouwen is allereerst het resultaat van een politieke en maatschappelijke discussie. Mocht er draagvlak voor zijn, dan is Vattenfall in beginsel bereid een rol te spelen in deze investeringen.

Ten aanzien van anderszins nieuwe productiecapaciteit geldt voor ons college het uitgangspunt dat bedrijven moeten voldoen aan de Nederlandse en Europese wetgeving op dit punt. Het stellen van aanvullende of hogere eisen dan wettelijk is voorgeschreven aan één specifiek bedrijf leidt tot oneerlijke concurrentie en brengt de continuïteit van dat bedrijf ernstig in gevaar. In die zin kan de gevraagde garantie niet worden gegeven en vormt het ook geen onderdeel van de contractuele afspraken die er zijn gemaakt tussen Nuon en Vattenfall.

Vraag

Zijn er harde afspraken gemaakt over het niet oneindig oprekken van de levensduur van verouderde centrales? Na overname wordt de levensduur van bestaande centrales vaak zo lang mogelijk gerekend

om zoveel mogelijk opbrengst uit de centrale te halen. Dit kan betekenen dat niet de meest efficiënte en veilige technieken worden toegepast wat het milieu en de leveringszekerheid niet ten goed komt. Voorbeelden van dit gedrag zijn er volgens onze informatie onder andere ook in Duitsland waar Vattenfall veel energiebedrijven heeft overgenomen. Als achtergrondinformatie: Vattenfall exploiteert diverse kerncentrales geheel of gedeeltelijk waaronder de kerncentrale in Forsmark (Zweden) en twee verouderde kerncentrales in Krümmel en Brunsbüttel (Duitsland). In de kerncentrale in Forsmark vond op 23-07-06 een zeer ernstige storing plaats die volgens deskundigen, op een paar minuten na, had kunnen leiden tot een nucleaire catastrofe. Vattenfall zelf moest bekennen dat er “een hoogtepunt aan verslapping van de veiligheidscultuur te constateren was, alsmede ernstige manco’s in het kwaliteits-systeem”. In de kerncentrale in Krümmel vond op 28-06-07 een ernstige storing plaats waarbij brand ontstaan is en dat er tegelijkertijd (op dezelfde dag) er ook een ernstige storing was in de centrale in Brunsbüttel, zodat beide reactoren met een noodprocedure stilgelegd moesten worden. De toenmalige verantwoordelijke minister van Schleswig Hollstein mevr. Gitta Trauernicht werd zelfs na aandringen door Vattenfall verzekerd dat er op beide locaties geen nucleair risico bestond, maar dat na nogmaals enkele dagen aandringen van de autoriteiten pas bleek dat dit een niet geheel waar was en er wel degelijk en op meerdere punten ernstige (al bekende) risico’s ontstaan waren die in ieder geval al eerder in de centrale (Brunsbüttel) waren voorgekomen (zijnde spontaan exploderende met waterstof gevulde pijpen). Brunsbüttel werd toch weer opgestart door Vattenfall terwijl er manco’s bekend waren, zonder hiervan de autoriteiten direct in kennis te stellen zoals wel wettelijk is voorgeschreven. Toenmalige woordvoerder van Vattenfall Europe, de heer Klaus Rauscher, beaamde en zegde toe dat Vattenfall transparanter zou (moeten) gaan opereren. Maar korte tijd daarna werd door Vattenfall succesvol aangevochten en voorkomen dat Tüv Nord een lijst zou publiceren waarin 200 gebreken aan de Duitse kerncentrales van Vattenfall werden aangetoond. Zie ook: Zwartboek Vattenfall door Greenpeace: http://www.greenpeace.de/fileadmin/gpd/user_upload/themen/klima/

Antwoord

De technische levensduur van centrales kan niet oneindig worden opgerekt. Het operationeel houden van centrales zal voorts moeten plaatsvinden binnen de wettelijke – en vergunningseisen. In het kader van het werkbezoek aan Vattenfall dat onlangs heeft plaatsgevonden hebben wij kennis genomen van het Schwarzbuch Vattenfall uitgegeven door Greenpeace.

De bedrijfsvoering van elk bedrijf, dus ook die van Vattenfall, is gericht op het voorkomen van storingen en ongelukken die mens en milieu zouden kunnen schaden. Alle inspanningen ten spijt is 100% risico uitsluiting bij welk productieproces dan ook niet mogelijk. Dat neemt niet weg dat alle inspanningen gericht moeten zijn op maximale risicominimalisering en onze indruk is dat Vattenfall zich hiervan terdege bewust is en hier ook naar handelt.

Vraag

Zijn voor het effect op duurzaamheid scenario’s vergeleken voor de toekomst van Nuon bij overname door Vattenfall of andere grote spelers, versus strategische samenwerkingen, stand-alone verder gaan, nichemarkt (duurzaamheidsspeler) en andere opties? Wat komt hieruit? Met welke zekerheid? Graag de gevolgen voor de gehele Nederlandse markt en niet beperken tot Nuon zelf. Voorstelbaar is bijvoorbeeld dat een bedrijf als Nuon in overheidshanden meer investeert in innovaties en in duurzaamheid en zo als koploper de rest van de markt meetrekt richting duurzaamheid.

Antwoord

Onze visie op de strategische koers van Nuon hebben wij uiteengezet in onze statennotitie Visie op het Gelders aandeelhouderschap in Nuon en op de strategische koers van Nuon (PS2008-120). Deze notitie is behandeld in de PS-vergadering van 19 maart 2008 en genoot breed draagvlak. Wij zien geen aanleiding om die discussie in deze fase opnieuw te starten.

Vraag

In het verlengde van deze vraag: Electrabel is de grootste elektriciteitsproducent (4000 MW, grotendeels verkregen via de overname van de EPON-centrales) en heeft in 2006 de klantenportefeuilles van de PLB-en Rendo en Cogas overgenomen. Electrabel bezit in Nederland geen netwerkbedrijf en heeft het eigendom en beheer van de Waalse intercommunales zoals Inframosane en Gaselwest afgestoten. Dit bedrijf investeert fors in nieuwe productiecapaciteit, maakt winst en heeft een toenemend aantal klanten in de particuliere en zakelijke markt. Het is dus evenwel goed mogelijk om als productiebedrijf te overleven. Wat kan NUON niet wat Electrabel dus wel kan?

Antwoord

Electrabel maakt deel uit van het Franse GDF-SUEZ en heeft daarmee een kapitaalkrachtige “moeder”. Met een partner als Vattenfall zien wij goede mogelijkheden voor Nuon Energy voor doorgroei-mogelijkheden in de markt.

Vraag

Welke rol speelt CO₂ opvang in de toekomstplannen voor Nuon na overname door Vattenfall? Volgens deskundigen is CO₂ afvangen technisch mogelijk (wordt in de kunstmestindustrie al veel langer gedaan). Echter, het kost veel energie om te concentreren en op druk ondergronds te brengen. Hoeveel energie kost het per kilowattuur? Verder vragen zij zich af of het daar blijft zitten. Daar zijn de professoren geologie nog niet uit. Conclusie is dat het een speculatieve niet bewezen techniek is. Hoe kijkt u daar tegenaan? Zijn er ook al locaties in Gelderland of in Nederland die Nuon of Vattenfall op het oog hebben voor CO₂ opslag? En is al bekend wat de omwonenden hiervan vinden? Deze vragen zijn relevant omdat Vattenfall nadrukkelijk inzet op CO₂-afvang en daarvoor een eigen technologie (Oxyfuel) ontwikkelt en een proefproject in Schwarze Pumpe (30 MW, 50 miljoen euro) wordt opgebouwd.

Antwoord

Nuon gelooft in de afvang en opslag van CO₂ als brug naar een duurzame energietoekomst, in combinatie met het reduceren van de energievraag (door energiebesparing en verbeterde energie-efficiëntie) en het ontwikkelen van duurzame energieproductie en nieuwe duurzame technologieën. Nuon gelooft in én-én-én. Alleen meer duurzame elektriciteitsproductie is niet voldoende om de CO₂-reductiedoelstellingen te halen. Maar ook als wij al onze inspanningen richten op innovaties is het effect in CO₂-reductie niet groot genoeg. Daarom is het belangrijk om óók in de afvang en opslag van CO₂ te investeren. Van de precieze kosten is op dit moment geen indicatie te geven, omdat de technologie in ontwikkeling is. Zo is Nuon net gestart met een proef met CO₂-opvang bij haar centrale in het Limburgse Buggenum.

Over de opslag van CO₂: Nuon of Vattenfall zijn partijen die CO₂ kunnen afvangen, maar voor de opslag samenwerken met andere partijen zoals de NAM en provincies en gemeenten waar zich lege gasvelden bevinden. Bij de keuze voor locaties voor opslag wordt zeer zorgvuldig te werk gegaan en alle belangen, ook die van omwonenden, meegenomen.

Zie voorts ook bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid.

Vraag

Wat is na een eventuele overname de positie van WEOM dat voor Nuon (en andere) windmolenlocaties ontwikkelt?

Antwoord

Zoals tussen Nuon en Vattenfall is afgesproken zullen de windactiviteiten van Nuon onderdeel gaan vormen van een Vattenfall brede (Pan European) windorganisatie. Hiermee is het eenvoudig inkoopvoordelen te behalen en om kennis omtrent technisch ontwerpen van windmolens en parken te delen. In de praktijk betekent dit dat alle werknemers (inclusief de werknemers van WEOM {momenteel onderdeel uitmaakt van Nuon Business Development & Projects}) die nu aan windactiviteiten werken in de Benelux dit op dezelfde locatie blijven doen en aan dezelfde projecten blijven werken maar dat de uiteindelijke managementrapportagelijnen gaan veranderen.

Vraag

Wat zijn de ervaringen met een hoe beoordelen bijvoorbeeld milieuorganisaties, vakbonden, omwonenden en consumentenorganisaties de wijze waarop Vattenfall omgaat met door haar overgenomen centrales en mijnen? Zijn zij tevreden over de wijze waarop de dingen nu gaan? Zo nee, waarom niet? Vattenfall exploiteert bijvoorbeeld vier bruinkoolcentrales in Duitsland en ook bruinkoolmijnen. Met welke gevolgen hebben mens, milieu en natuur te maken als gevolg van de winning en het verstoken van bruinkool?

Antwoord

Vattenfall is bij toetsing aan de selectiecriteria als meest gereede partij naar voren gekomen en in ons voorstel van 14 april jl. aan Provinciale Staten (PS2009-331) hebben wij in dat verband aangegeven dat Vattenfall een sterke financiële speler is en vervult een voortrekkersrol als het gaat om milieu- en innovatiediscussies en een prima staat van dienst heeft op het gebied van duurzame energie. De grote diversiteit in opwekkingscapaciteit van het bedrijf draagt voorts bij aan een vergroting van de voorzienings- en leveringszekerheid.

Over de gehele linie gezien staat Vattenfall bekend om zijn innovatief vermogen ten aanzien van duurzame en schone energie. Dat sommige andere groeperingen en instanties een andere mening zijn toegedaan respecteren wij, maar doet in onze optiek niets af aan het meer algemeen gedragen positieve beeld dat er bestaat van Vattenfall.

Vraag

Vattenfall propageert (in een veel bekritiseerde reclamecampagne in Duitsland) een eenheidsprijs voor CO₂ emissies op wereldschaal en wil 10.000.000.000 euro aan belastinggeld bemachtigen om CO₂ afvang te financieren. Hoe verhoudt dit laatste zich tot het algemeen aanvaarde principe 'de vervuiler betaalt'? Wat vindt u (college) ervan dat het vuilste energiebedrijf van Duitsland zich als het schoonste jongetje van de klas voordoet en mensen misleidt door ze te laten tekenen voor hierboven genoemde zaken? Dit terwijl professor Törber (ex-milieuminister Duitsland) deze campagne beschrijft als een stap terug als de eenheidsprijs voor CO₂ globaal wordt geaccepteerd zoals Vattenfall wil, omdat een eenheidsprijs met name desastreus zal uitpakken voor de Derde Wereld? Ook anderen zijn niet mals met hun kritiek. Zo stelt de hoogste instantie van de UN bij monde van hun directeur de heer Achim Steiner dat de reclamecampagne en dus het voornemen van Vattenfall een klap is voor de te houden klimaatbeheersingsconferentie in Kopenhagen dit jaar. Hij beschrijft de inbreng van Vattenfall in het klimaatdebat als het uithollen van het globale klimaatdebat. Professor Doctor Hans Kleinsteuber van de universiteit van Hamburg omschrijft de reclamecampagne van Vattenfall als misleidend en beticht Vattenfall van het misbruiken van een democratisch instrument (handtekeningactie) voor het verwezenlijken van eigen bedrijfsdoeleinden.

Antwoord

Wij beschouwen de in de vraagstelling opgenomen zaken als aspecten die behoren tot de bedrijfsvoering van de onderneming. Evenals thans bij Nuon het geval is, is de bedrijfsvoering in vennootschapsrechtelijke zin een zaak van de leiding van de onderneming. Vanuit onze statutaire rol als aandeelhouder hebben wij op dit punt geen rol.

De kwalificaties die in de vraagstelling zijn gebezigd laten wij overigens geheel voor rekening van de vragensteller(s).

Vraag

Financial Times Deutschland meldde onlangs dat Vattenfall Duitsland voor het Welbank Schietsgericht sleept. Dit omdat de eisen aan het lozen van koelwater op de Elbe door de geplande kolencentrale Hamburg-Moorburg volgens Vattenfall te streng zijn (waardoor de bouwkosten met 600 miljoen stegen). Zij willen nu een schadevergoeding. Klopt deze berichtgeving? Hoe staat het hiermee? Gaat dit ook de handelswijze van Nuon in Nederland worden na overname door Vattenfall (dus inzet op lage milieu-eisen en indien deze toch strenger worden schadevergoedingen eisen)?

Antwoord

Evenals de vorige vraag beschouwen wij de in deze vraagstelling opgenomen zaken als aspecten die behoren tot de bedrijfsvoering.

In z'n algemeenheid geldt dat bedrijven moeten voldoen aan de wettelijke- en vergunningseisen en bij geschillen elk der partijen rechtsmiddelen tot hun beschikking hebben die ingezet kunnen worden.

Vraag

Vattenfall wint 60 miljoen ton bruinkool per jaar in vijf grote dagbouwgroeven in de omgeving van Cottbus en de grensstreek tussen de deelstaten Brandenburg en Sachsen. 95% van de productie wordt gebruikt voor de centrales Jänschwalde (3000 MW), Boxberg (1900 MW) en Schwarze Pumpe (1600 MW). De overige 5% wordt voor overige producten gebruikt, bijvoorbeeld briketten. Vattenfall heeft 13.500 MW productievermogen in Duitsland: 7,4 TW bruinkool, 0,5 TW steenkool, 1,5 TW kernenergie (in joint ventures met EON en RWE), 1 TW STEG-eenheden en 2,9 TW waterkracht. De waterkrachtcentrales bestaan voor 95% uit piekcentrales die geen elektriciteit produceren maar via een waterbuffer dalstroom omzetten in piekstroom. Vattenfall onttrekt 34 miljoen kubieke meter water per jaar voor de exploitatie van de bruinkoolmijnen. Daarvan wordt 4,3 miljoen kubieke meter water per jaar gebruikt voor drinkwaterproductie, de rest wordt gebruikt als proceswater. Daarnaast spelen er problemen met de restwarmte want economische inzet hiervan is in de streek nauwelijks mogelijk (Vattenfall levert overigens stadswarmte aan 500.000 klanten in Berlijn en Hamburg maar heeft daar geen bruinkoolpcentrales). Hoe rijmt u de duurzaamheidsagenda van Vattenfall met het feit dat men de productiecapaciteit van het huidige park bruinkoolcentrales dus blijft uitbreiden en tot 2040 grootschalig bruinkool blijft winnen?

Antwoord

De verduurzaming van de energieopwekking met bruinkool zal gestalte moeten krijgen via de techniek van CCS.

Vattenfall is daarnaast voornemens de komende tien jaar € 8 miljard te investeren in duurzame energieopwekking (windenergie, waterkracht, golfslag- en getijdenenergie en biobrandstof). Als gevolg van deze investeringen neemt, ceteris paribus, de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen af. Het bete-

kent niet dat gestopt zal gaan worden met de winning van bruinkool en energieopwekking vanuit bruinkool en kolen.

Zie verder bijgevoegd feitenoverzicht Vattenfall en duurzaamheid alsmede enkele impressies/foto's van herstelde gebieden na bruinkoolwinning + feitenoverzicht.

Vraag

Vattenfall gebruikt op de langere termijn een mix van drie productievormen:

1. Bruinkool met CCS (afvang en opslag van CO₂) met het Oxyfuel-proces (kolenverbranding met zuivere zuurstof, daardoor bestaan de rookgassen voor 95% uit CO₂; in tegenstelling tot de huidige technologie waarbij veel NO_x ontstaat. Vattenfall heeft momenteel geen DeNO_x-installaties. De uitkomende CO₂ wordt vloeibaar gemaakt en naar een gebied ten noordoosten van Berlijn getransporteerd en daar in een aquifer op 1 kilometer diepte geïnjecteerd).
2. Kernenergie (in joint ventures met RWE en EON)
3. Wind, zon biomassa (vaak in joint ventures met RWE)

Sinds 1995 is 8750 MW aan verouderd bruinkoolvermogen stilgelegd. Dit is het gevolg van het verdwijnen van de verouderde industrie in de voormalige DDR. 4000 MW is gemoderniseerd en 3420 MW is nieuw gebouwd. Het rendement van de oudere centrales, zoals Jänschwalde, ligt op 37,5% en bij de nieuwste centrales op 42,5%. Rendementsverbetering moet worden bereikt via reductie van het watergehalte in het bruinkool (max. 4%) en het opvoeren van de verbrandingstemperatuur. Oxyfuel gaat wel ten koste van het elektrisch rendement van de centrales (-8% a 10%) dus het huidige gemiddelde rendementsniveau van 42% geldt als streefdoel.

In de sheets van de aandeelhouderspresentatie en de GS-notitie wordt vermeld dat Vattenfall streeft naar CO₂-neutraliteit in 2050. De reeds geboekte daling van de CO₂-uitstoot is – ook volgens Vattenfall zelf! – te danken aan de switch-off en modernisering van de bruinkoolcentrales. In hoeverre zijn de door Vattenfall gestelde doelen realistisch, zeker gezien het feit dat de Oxyfuel-technologie alleen nog maar op papier bestaat en niet door andere elektriciteitsproducenten wordt onderzocht?

Antwoord

Sinds 1990 heeft Vattenfall de uitstoot van CO₂ door Vattenfall centrales, inclusief aangekochte bedrijven, weten terug te dringen met 36% wat betreft de productie van elektriciteit en 29% voor de productie van warmte. Vattenfall, Nuon, maar de hele energiesector staan voor de (technologische) uitdaging de reductie van CO₂ verder te verminderen. Vattenfall zal de komende 5 jaar meer dan € 1 miljard investeren in CO₂ gerelateerde activiteiten. Middels deze investeringen moet de technologisch beoogde innovatie worden omgezet van tekentafel naar praktijk. Dit zal de nodige tijd vergen.

Vraag

In hoeverre bestaat er nog zicht op de garanties over leveringszekerheid? M.a.w.: hoe hard is dit criterium en in hoeverre kan dit criterium worden geëffectueerd?

Antwoord

Vattenfall streeft naar duurzame ontwikkeling en probeert daarin een balans te vinden tussen de behoeften van haar klanten, verantwoorde milieuzorg en een gezonde economie. Voorzieningszekerheid speelt hierin uiteraard een majeure rol.

Vraag

Is er een kans op aanbodmanipulatie? Bijvoorbeeld door gerichte sturing van de centrales, uitgezonderd kolen want daar is dat schier onmogelijk vanwege de baseload, of inkoopstrategieën? Hoe verhoudt dit zich tot de geplande en reeds gestarte investeringen baseload van productieparks van andere concerns?

Antwoord

Wij hebben geen enkele indicatie die wijst op hetgeen in de vraag wordt aangeduid met aanbodmanipulatie.

Vraag

In hoeverre en hoe concreet committeert Vattenfall zich aan de inzet voor decentrale opwekking?

Antwoord

In Nuon's strategie is nadrukkelijk aandacht voor decentrale opwek en samen met Vattenfall wil Nuon hier de komende tijd verder vorm aan gaan geven. Zie voor een compleet beeld van Vattenfall en duurzaamheid bijgevoegd feitenoverzicht.

Vraag

Hoe kan het netwerkbedrijf Alliander investeren in verduurzaming en smart grid als het een schuldenlast heeft? Kan deze schuldenlast leiden tot een vertraging van investeringen in het netwerk?

Antwoord

Een schuldenlast hoeft als zodanig geen belemmering te zijn voor het doen van investeringen. Mede met het oog op behoud van een goede creditrating gaat het om een juiste balans tussen eigen en vreemd vermogen. De wijze waarop het netwerkbedrijf van start gaat en startverhouding eigen-vreemd vermogen stelt het bedrijf in staat volgens planning haar investeringsprogramma ten uitvoer te brengen.

Vraag

Is de kapitaalstorting in Alliander voldoende voor de realisatie van de ambities op het gebied van duurzaamheid, zoals smart grids en toenemende decentrale opwekking zoals HRE-ketels en zonne-energie?

Antwoord

Uitgangspunt voor de splitsing is geweest het creëren van twee (financieel) gezonde bedrijven. Met de aanvullende kapitaalstorting in Alliander van € 400 miljoen en de toevoeging van de eventuele boekwinst van de verkoop van het hoogspanningsnet aan TenneT aan het eigen vermogen van het netwerkbedrijf komt de verhouding eigen-vreemd vermogen ruimschoots onder de wettelijke aanvangseis van 40-60. Die startpositie heeft de instemming verkregen van de minister van Economische Zaken en stelt Alliander in staat, uitgaande van de gebruikelijke bedrijfseconomische principes, haar investeringsprogramma ten uitvoer te brengen.

Vraag

Wordt rekening gehouden met de mogelijke krimp in de totale omvang van grootschalige elektriciteitsproductie door vergroening en decentrale opwekking? Heeft dit gevolgen voor het investeringsbeleid en gedrag in de energiehandel?

Antwoord

Nuon voorziet dat op de lange termijn decentrale opwek een groot deel van de vraag in Nederland gaat overnemen van centraal opgewekte elektriciteit. De stand van de techniek is echter nog niet zover dat grootschalig decentrale technieken commercieel uitgerold kunnen worden zonder dat daarbij subsidie nodig is om de onrendabele top te dekken. Naar verwachting duurt dit nog zo'n 15-20 jaar. Daarnaast zal er altijd een behoefte blijven aan centraal opgewekte elektriciteit voor het leveren van baseload, backup contracten en voor het balanceren van het net. De algemene conclusie is dat er de komende periode een flink aantal nieuwe centrales gebouwd moet worden om oude centrales te vervangen en de toename aan vraag te dekken.

Vraag

Welke invloed heeft de overname op de brandstofmix? Gaat NUON meer kolen inzetten of wordt Vattenfall vergroend?

Antwoord

De in de vraag geduide overname brengt geen verandering teweeg in de brandstofmix.

Vraag

Waarom gaat u in de GS-notitie niet in op de positie van Vattenfall in Duitsland waaronder bruinkoolwinning en bruinkoolcentrales? Waarom wordt geen aandacht besteed aan de kritiek van omwonenden, consumenten, anderen en milieuorganisaties op Vattenfall waardoor je net zo goed zou kunnen zeggen dat Vattenfall bekend staat als een vuil, ouderwets en onbetrouwbaar bedrijf. U stelt dat het bekend staat als innovatief en duurzaam. Dit beeld is op zijn minst onvolledig en we vragen ons af waarom er geen volledig beeld geschetst wordt?

Antwoord

Vattenfall is bij toetsing aan de selectiecriteria als meest gereede partij naar voren gekomen en in ons voorstel van 14 april jl. aan Provinciale Staten (PS2009-331) hebben wij in dat verband aangegeven dat Vattenfall een sterke financiële speler is en een voortrekkersrol vervult als het gaat om milieu- en innovatiediscussies en een prima staat van dienst heeft op het gebied van duurzame energie. De grote diversiteit in opwekkingscapaciteit van het bedrijf draagt voorts bij aan een vergroting van de voorzienings- en leveringszekerheid.

Over de gehele linie gezien staat Vattenfall bekend om zijn innovatief vermogen ten aanzien van duurzame en schone energie. Dat sommige andere groeperingen en instanties een andere mening zijn toegedaan respecteren wij, maar doet in onze optiek niets af aan het meer algemeen gedragen posi-

tieve beeld dat er bestaat van Vattenfall. Op basis van de brandstofmix behoort Vattenfall tot de absolute top van Europese energiebedrijven op het gebied van duurzame energieopwekking.

Vraag

Wat wordt bedoeld met de vermindering van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen in het Business plan? Betekent dit dat Vattenfall gaat stoppen met winning en stoken van bruinkool (en kolen)?

Antwoord

Zoals hiervoor ook al is aangegeven is Vattenfall voornemens de komende tien jaar € 8 miljard te investeren in duurzame energieopwekking (windenergie, waterkracht, golfslag- en getijdenenergie en biobrandstof). Als gevolg van deze investeringen neemt, ceteris paribus, de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen af. Het betekent niet dat gestopt zal gaan worden met de winning van bruinkool en energieopwekking vanuit bruinkool en kolen.

PROCES

Vraag

Wat is er zo beheerst aan het privatiseringsproces? De deal wordt in feite in een keer gesloten. Daarna is de gefaseerde aandelenverkoop een feit. De controle over het bedrijf berust rechtstreeks en volledig bij Vattenfall.

Antwoord

Het partneringsproces van Nuon is door het bedrijf nadrukkelijk mede vorm gegeven met inachtneming van de kaders die Provinciale Staten hebben gesteld (zie terzake statennotities PS2008-120 en PS2008-943). Hiertoe heeft er meerdere malen gesprekken plaatsgevonden met de aandeelhouders om er voor te zorgen dat de verwachtingen goed konden waargemaakt maar tevens de onderneming werd uitgedaagd om met een goed voorstel te komen. Als één van de uitgangspunten is een geleidelijke overgang geformuleerd. Dit om er enerzijds voor te zorgen dat de aandeelhouders gedurende een overgangperiode bepaalde zeggenschap en betrokkenheid behouden en anderzijds de onderneming kan toegroeien naar een nieuwe aandeelhouder.

Beheerst wil dan ook zeggen dat Nuon Energy geleidelijk aan toegroeit naar een andere samenstelling van aandeelhouder(s). Met de Nuon Energy Public Assurance Foundation is er voorts sprake van een additionele borging van enkele met name benoemde publieke belangen zoals duurzaamheid en werkgelegenheid. Deze stichting kan gedurende een periode van ten minste 8 jaar bindende adviezen geven aan de onderneming waardoor na het uittreden van de aandeelhouders nog een extra checks en balances wordt toegepast.

Vraag

Hebben KPMG en Stibbe (ieder voor zich en samen) meer fusieprocessen begeleid/danwel hierover geadviseerd? In hoeveel gevallen, wanneer en welke (voor zover niet geheim)? Hoeveel procent van de gevallen werd daarbij positief geadviseerd (om door te gaan op pad van de fusie)? In hoeveel gevallen (absoluut en in percentage) werd afgeraden om verder te gaan op het pad van fusie en overname en bijvoorbeeld alleen verder te gaan? In welke sectoren en bij bedrijven van welke omvang is geadviseerd? Is ooit onderzocht of de verwachtingen van fusies en positieve adviezen ook zijn waargemaakt? Zo ja, in hoeveel procent van de gevallen zijn fusies succesvol te noemen (gemeten aan criteria als, kostenbesparing, grotere efficiency, winstgevendheid, aandeelhouderswaarde)? Zijn er ook voorbeelden waarbij dit ondanks positief advies toch is misgegaan? Welke?

Antwoord

Stibbe en KPMG Corporate Finance hebben mede als core business het begeleiden van en adviseren over fusies c.a. Beide ondernemingen zijn actief in (vrijwel) alle bedrijfssectoren. Daarbij is sprake van zowel grote als kleine(re) bedrijven. Mede vanuit commercieel oogpunt zijn ons geen openbare gegevens bekend van hetgeen u vraagt ten aanzien van succes en falen.

Meer in het algemeen kan ten aanzien van fusies in de energiesector worden opgemerkt dat de koers van schaalvergroting reeds is ingezet in de jaren zeventig van de vorige eeuw. De grote Nederlandse energiebedrijven zijn allemaal ontstaan vanuit fusies van gemeentelijk en regionaal opererende bedrijven.

Vraag

Is er ook een 'second opinion' opgevraagd? Wat bedoeld wordt een deskundig bureau dat juist gevraagd is om zeer kritisch te kijken naar alle aanbevelingen en als een 'advocaat van de duivel' met tegenargumenten te komen. Zo ja, wat leverde dit op (graag horen wij de bevindingen)? Zo nee, waarom niet en is het college bereid deze alsnog in te huren?

Antwoord

Provinciale Staten hebben begin vorig jaar ingestemd met het kader waarbinnen een internationale stap van Nuon zich dient te voltrekken. Met ons Voorstel PS2008-943, behandeld in de statenvergadering van 14 januari jl. is de kaderstelling verder ingevuld. Vanuit deze gestelde kaders hebben wij gehandeld en ons laten bijstaan door onafhankelijke adviseurs. Gedurende het gehele proces hebben zij uitsluitend het belang gediend van ons als aandeelhouder gegeven het totale kader dat gesteld is. In de inhuur van nieuwe adviseurs zien wij geen meerwaarde.

Vraag

Is er ook geïnformeerd naar de ervaringen in bijvoorbeeld Duitsland met overnames van energiebedrijven door Vattenfall? Zijn consumenten, vakbonden, omwonenden, milieuorganisaties, bestuurders achteraf tevreden met de overname? Zo nee, waarom niet?

Achtergrond: In Hamburg gaan serieuze geluiden op om weer een eigen stedelijk stroom- en gasbedrijf op te richten. Burgemeester Ole van Beust (CDU) zei in de zomer van 2007 dat de verkoop van het stadsbedrijf Hamburger Elektrizitätswerke aan Vattenfall een fout was omdat het staatsmonopolie is vervangen door een commercieel quasi-monopolie.

Antwoord

Het partneringsproces van Nuon is uiteengezet in de statennotitie PS2008-943. Op basis van de daarin genoemde selectiecriteria is uiteindelijk Vattenfall als meest gereede partij naar voren gekomen. Als onderdeel van het evaluatieproces is er ook door de ondernemingsraad van Nuon gesproken met afgevaardigden van Vattenfall, inclusief leden van de Europese ondernemingraad. Daarbij is ook gesproken over eerdere integratieprocessen. De uitkomsten van die gesprekken zijn voor het bedrijf één van de belangrijke overwegingen voor de keuze van Vattenfall en het zeer positieve advies van de ondernemingsraad van Nuon.

Vraag

Welke criteria zijn voor het college het belangrijkste geweest? Is er sprake van enige weging of juist niet? En zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zoals hiervoor en in het antwoord op de vorige vraag is aangegeven is gewekt met een aantal vooraf bepaalde selectiecriteria. Provinciale Staten hebben op 14 januari jl. voorts een motie aangenomen waarin nog extra nadruk is gelegd op duurzaamheid en leveringszekerheid als zijnde belangrijke selectiecriteria. Zoals wij in ons voorstel aan Provinciale Staten van 14 april jl. hebben aangegeven (zie PS2009-331) voldoet Vattenfall naar onze overtuiging in totaliteit bezien ruimschoots aan de vooraf gestelde criteria en met name ook op de punten waaraan Provinciale Staten prioriteit hebben toegekend.

Vraag

Hoe scoorden andere potentiële overnamepartijen (geanonimiseerd) in vergelijking met Vattenfall op de verschillende, bij de selectie gebruikte, criteria?

Antwoord

Vattenfall is in het geheel van de weging en toetsing aan de gestelde criteria als meest gereede partij uit het selectie- en biedingsproces naar voren gekomen. Over welke andere partijen hebben meegedaan in het proces kunnen wij geen mededelingen doen. Anonimiseren is voorts niet mogelijk omdat bepaalde ratio's te herleiden zouden zijn naar 1 partij.

Vraag

Er worden veel beweringen gedaan in de GS-notitie dat dit een goede zaak is. Vaak worden deze niet of nauwelijks onderbouwd. Kunt u deze beweringen alsnog onderbouwen en daarbij aangegeven hoe hard deze onderbouwing is (van zeker tot onzeker)? Gedoeld wordt onder andere op uitspraken als dat er een strategische meerwaarde ontstaat, de leveringszekerheid en duurzaamheid gebaat zijn bij de voorgenomen overname. En ook de stelling dat de culturen bij elkaar passen wordt niet onderbouwd. Is hier onderzoek naar gedaan? Zo ja, wat zijn de resultaten daarvan? En waar baseert u de stelling op dat Vattenfall 'een prima staat van diens heeft op het gebied van duurzame energie'?

Antwoord

Wij delen niet de opvatting van niet of nauwelijks onderbouwing. Wij constateren een breed gedragen opvatting dat Vattenfall goede scores behaald als het gaat om duurzaamheid en in het bijzonder de strategische agenda om uiterlijk 2050 klimaatneutraal te zijn. Onder meer de solide positie van Vattenfall met een brede diversiteit in opwekkingscapaciteit levert een verdere bijdrage aan vergroting van de leveringszekerheid.

Uit hetgeen aan ons is teruggemeld over het recente werkbezoek aan Vattenfall door een delegatie van de Commissie Algemeen Bestuur en Financiën en ons lid van het college de heer Keerweer en de contacten die in dat kader hebben plaatsgevonden zien wij een bevestiging van een passende "cultural fit". De Zweedse bedrijfscultuur en de Zweedse mentaliteit zijn in staat zich aan te passen aan en te integreren in de omgeving waarin men opereert. Naar onze mening heeft het Zweedse bedrijfsleven en de Zweedse bevolking dat genoegzaam bewezen en behoeft dit geen gericht onderzoek. Vattenfall is marktleider als het gaat om de opwekking van energie uit waterkracht. Ook in offshore wind is Vattenfall een toonaangevende partij en op grond van onder meer deze twee zaken is onze opvatting gebaseerd dat Vattenfall een prima staat van dienst heeft op het gebied van duurzaamheid. Kijkend naar de totaliteit van brandstofmix van Vattenfall behoort het bedrijf tot de absolute top van Europese energiebedrijven op het gebied van duurzame energieopwekking.

Vraag

De discussie over de JSF loopt al meer dan vier jaar. De verkoop van NUON speelt een half jaar. De omvang van beide transacties komt overeen. Waarom heeft het college niet de moeite genomen om Provinciale Staten eerder en diepgravender te informeren, bijvoorbeeld door hoorzittingen, duidelijkheid over de transactiestructuur, de details, toekomstige ontwikkelingen, selectiecriteria en dergelijke? Kortom: vanwaar de haast en wat merken we ervan als het proces omwille van de zorgvuldigheid wat meer tijd in beslag neemt?

Antwoord

Wij nemen met nadruk afstand van de bewering als zou ons college niet de moeite hebben genomen om Provinciale Staten eerder en diepgravender te informeren. In alle relevante fases van het partneringproces hebben wij de Staten, zowel plenair als middels de Commissie Algemeen Bestuur en Financiën, geïnformeerd en betrokken. Gelet op de commerciële belangen die in het geding zijn, is dit soms gebeurd onder oplegging van geheimhouding. Dat de SP-fractie gemeend heeft niet (altijd) aanwezig te moeten zijn bij vergaderingen kan niet als een verwijt in onze richting worden aangemerkt.

Overigens speelt de strategische discussie rondom de energiebedrijven reeds sinds de discussies rondom de splitsingswet (dus daarmee reeds ten minste 4 jaar). Dit heeft eerder geleid tot een mogelijke samenwerking met Essent, welke niet is doorgegaan. Het gehele proces is in al zijn facetten zeer zorgvuldig doorlopen en het resultaat van dat proces ligt thans ter finale besluitvorming voor.

SCHAALGROOTTE

Vraag

Schaalgrootte is een argument om NUON door Vattenfall te laten overnemen. Wat wordt er exact met schaalgrootte bedoeld?

Antwoord

Een vooraf te definiëren ideale schaalgrootte is niet mogelijk. Schaalgrootte is mede te relateren aan de mogelijkheden in de markt om onder zo gunstig mogelijke inkoopcondities te kunnen opereren. De prijs die bedongen kan worden, of dit nu de inkoop van bijvoorbeeld gas, IT-aankopen of de aanschaf van (wind)turbines is, is mede afhankelijk van volumes. Voor leveranciers is volume een aspect waarmee rekening wordt gehouden in de prijssetting als ook in leveringscondities en -tijd.

Schaalgrootte speelt daarnaast ook een rol bij de mogelijkheden om te kunnen investeren. Investeren in de energiesector zijn als regel zeer kapitaalintensief en de financierbaarheid van de investeringen is mede afhankelijk van balansomvang maar ook van bijvoorbeeld een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen. Dit laatste is ook van groot belang voor de creditrating en in het verlengde daarvan van de continuïteit van een gezonde bedrijfsvoering.

Vraag

Meer kleinschalige bedrijven zoals Nuon in zin is, bieden nog wel eens meer transparantie en duurzame innovatiekracht. Welke gevolgen kan de overname door een grootschalig bedrijf hebben op deze twee punten: transparantie en duurzame innovatiekracht? En in met welke zekerheid zijn deze gevolgen te voorspellen?

Antwoord

Wij zien geen aanleiding dat de transparantie in het geding komt. De financiële rapportering bijvoorbeeld is ook voor een bedrijf als Vattenfall gebaseerd op de internationale IFRS-regels.

Vattenfall wordt in de markt geroemd om zijn duurzame innovatiekracht, heeft dit in het verleden ook bewezen en wij hebben geen reden tot twijfel voor de toekomst.

Daarnaast herkennen wij uw indirecte stelling niet dat kleinere bedrijven innovatiever zijn dan grote bedrijven. Uiteindelijk zal investeringskracht nodig zijn om dergelijke innovatieve projecten om te zetten in concrete implementatie.

Vraag

Welke voordelen brengt de schaalvergroting die na fusie ontstaat op het vlak van de brandstofrisico's? Worden de inkooprisico's beter afgedekt of is, contrair gezien, het ook mogelijk dat de schaalvergroting juist grotere inkooprisico's met zich meebrengt? In hoeverre spelen de ontwikkelingen op de termijnmarkt voor elektriciteit en gas en de forse investeringen van andere conglomeraten, zoals EDF en GDF Suez, in nieuwe baseload een rol?

Antwoord

De combinatie Nuon Energy-Vattenfall creëert gezamenlijk een bredere portfolio dan in een stand alone positie doordat beide bedrijven ieder hun eigen sterke punten bij elkaar voegen. De optimale inzet van alle centrales en gasopslag faciliteiten is een afweging tussen waardecreatie en acceptatie van afgewogen risico's. Een goed voorbeeld waarom een bredere portefeuille aan activa en klanten tot een risico verlaging werkt is de gasopslagfaciliteit van Nuon net over de grens in Duitsland bij Epe. Deze faciliteit is aangesloten op zowel het Nederlandse als Duitse netwerk. In Nederland heeft Nuon een groot klantenboek, in Duitsland een klein klantenboek. Samen met Vattenfall is het veel eenvoudiger om de gasopslag ook in Duitsland in te zetten voor het totale Duitse klantenboek waar dan geen tekort meer aan is. Met andere woorden, Nuon is niet meer noodzakelijk aangewezen op de spot/termijn gasmarkt in Duitsland voor haar opslagcapaciteit maar kan deze ook in-house "verkopen" aan haar klantenboek. Daarmee is een belangrijk prijsrisico gemitigeerd. Dit is slechts een voorbeeld waarmee de talloze mensen op de handelsvloer van Nuon zich dagelijks mee bezig houden.

Zoals wij ook in ons voorstel aan Provinciale Staten van 14 april jl. hebben aangegeven (PS2009-331) is een groter bedrijf voorts veel beter in staat (commerciële) risico's te managen.

Ontwikkelingen in de termijnmarkt worden uiteraard door de bedrijven nauwlettend gemonitord en worden betrokken bij de relevante businesscases en de commerciële afwegingen die daarbij een rol spelen. Bijvoorbeeld, indien er inderdaad meer baseload op de markt komt kijkt Nuon heel nauwlettend naar het moment waarop zij haar peak load capaciteit aanbiedt aan de markt en of het gunstig is om eigen centrales minder in te zetten en elektriciteit voor haar klanten op de markt in kan kopen.

Vraag

In het onderzoek 'Effecten van Ontbundeling Energiebedrijven op Overnamerisico's in de Elektriciteitssector' van Prof. dr. Hans Schenk MBA (Positiememorandum in opdracht van IMSA, Amsterdam) wordt gesteld dat de optimale omvang voor een energieproductiebedrijf (bedrijfseconomisch gezien) zo'n beetje de omvang van Essent en NUON nu is (met een ruime marge genomen zo'n 6000 MW). Prof. Schenk stelt verder dat indien een bedrijf veel groter dan dat wordt, het minder efficiënt wordt en hogere kosten met zich meebrengt. Is dit onderzoek bij de scenario's voor de toekomst van Nuon betrokken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom ligt er dan nu toch een voorstel om een veel groter bedrijf te maken? Op welke onderzoeken wordt deze keuze gebaseerd (onderliggende onderzoeken)?

Antwoord

Wij respecteren de opvatting die de heer Schenk voorstaat. Echter in ons voorstel van begin vorig jaar (PS2008-120) hebben wij de noodzaak van een internationale stap van Nuon uiteengezet. Vanuit die insteek, in meerderheid door Provinciale Staten onderschreven, hebben wij vervolgens geopereerd in dit dossier. Wij wijzen u in dit verband voorts op de rapportage die Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben laten uitvoeren naar schaalgrootte en waaruit naar onze opvatting de noodzaak van meer schaalgrootte genoegzaam blijkt. Ook in politiek Den Haag wordt in brede kring de noodzaak van meer schaalgrootte onderkend evenals vele deskundigen dat doen.

Vraag

Prof. Schenk stelt in het onderzoek onder andere: 'Van dergelijke overnames kunnen overigens geen positieve effecten op de productieve dan wel dynamische efficiëntie van de sector verwacht worden. Op dit niveau hebben fusies immers vrijwel steeds negatieve effecten op de productiviteit en de prijs/kwaliteitsverhouding van de afzet. De elektriciteitssector vormt op deze regel geen uitzondering. De kans op voordelen voor consument of milieu is bij zulke overnames dan ook gering.' Welke garanties dan wel gefundeerde verwachtingen (op wetenschappelijk onderzoek van minstens vergelijkbaar niveau als dat waar Schenk zich op baseert) zijn er dat de bevindingen van dit onderzoek niet bewaarheid zullen worden? Voor meer informatie over het onderzoek van prof. Schenk en zijn aanbevelingen verwijzen we korthedshalve naar:

http://www.gelderland.sp.nl/bericht/33807/090421-pmerkelijke_uitspraken_tijdens_nuon_debat_in_nijmegen.html
en naar:

<http://www.youtube.com/watch?v=hD2UVd1Fz00>.

Antwoord

Zie ons antwoord op de vorige vraag.

Vraag

In het gebied in Duitsland waar Vattenfall groot is, is er een opkomende concurrent: NUON Deutschland en heeft volgens onze informatie 10 procent van de markt in handen gekregen de afgelopen jaren. Veel klanten die bij Vattenfall niet tevreden zijn gaan bijvoorbeeld in Hamburg en Berlijn naar Nuon. Wat betekent de overname door Vattenfall van deze opkomende concurrent voor de Duitse markt en de Duitse consument. En kan dit een voorbode zijn van een soort oligopolie in Europa (dus ook in Nederland) waarin net als in Duitsland een klein aantal zeer grote bedrijven het voor het zeggen hebben en evt. opkomende kleintjes opslokken met als gevolg hoge prijzen. Welke rol zou een zelfstandig Nuon met aandelen in overheidshanden kunnen spelen om de prijs laag te houden (bijvoorbeeld door in te zetten op lage dividenden en lage rekeningen)? Graag een inschatting van de zekerheid waarmee deze verschillende scenario's te voorspellen zijn.

N.B.: In Duitsland is de energiemarkt verdeeld tussen Vattenfall (Berlijn, Hamburg, Oost-Duitsland), EON (Midden-Duitsland en Beieren), RWE (Nedersachsen, Nordrhein-Westfalen, Rijnland-Pfalz, Saarland) en EnBW (Badem-Wurtemberg).

Antwoord

Het in de vraag opgesloten gevaar van te veel marktmacht zal in de praktijk moeten worden voorkomen door het toezicht en daarbij behorende bevoegdheden van de mededingingsautoriteiten. Ook de Duitse consument is vrij in zijn/haar keuze van energieleverancier. Het is een commerciële uitdaging voor Vattenfall om de huidige Nuon klanten te behouden.

Een zelfstandig Nuon heeft op relatief korte termijn onvoldoende financiële slagkracht om de noodzakelijke investeringen (o.a. in duurzaamheid) te doen.

Nog afgezien van mogelijke staatssteunaspecten biedt een lager dividend met daaraan gekoppelde lage(re) rekeningen geen financieel soelaas voor wat betreft investeringsslagkracht omdat er in die situatie geen additionele ruimte wordt gecreëerd.

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de huidige creditrating van Nuon gevaar lopen bij volledige implementatie van het beoogde investeringsprogramma met alle gevolgen van dien voor de continuïteit van de onderneming zoals ook is uiteengezet op de informatiebijeenkomst op 28 april jl.

Vraag

Acht het college het aanvaardbaar dat na de verkoop van NUON de klanten in België en Duitsland rechtstreeks bij Vattenfall worden ondergebracht? Bent u het met ons eens dat zodoende een goede concurrent van Electrabel (België) resp. Vattenfall (in Duitsland) verdwijnt?

Achtergrond: de conservatieve krant Die Welt schrijft op de dag dat de overnameplannen bekend worden: "This is a big day for the Swedish state-owned Vattenfall and a bad day for German consumers. By taking over the Dutch energy company Nuon, Vattenfall head Lars Josefsson has not only bought his way into the lucrative natural gas business; he has also taken care of one of his company's annoying little competitors." De behoudende Frankfurter Allgemeine Zeitung merkt op: "But, with Vattenfall's takeover of Nuon, an independent competitor will disappear from the German energy market. The irony is that Nuon was actually the one that actually succeeded in luring away 10 percent of Vattenfall's customers in Berlin and Hamburg. Now these customers will be pulled back into the Vattenfall empire." De meer progressieve Spiegel Online formuleert het op 24 februari 2009 zo: "The current merger plans represent another story of David vs. Goliath. But, in this version of the story, David loses."

Antwoord

In de Benelux zal op grond van de bindende afspraken tussen Nuon en Vattenfall de naam Nuon voor tenminste vier jaar gehandhaafd blijven. Voor de klanten in België, evenals die in ons land, verandert er de komende jaren niets.

Wij zien voorts vanuit onze aandeelhoudersrol geen beletselen dat de huidige Nuon klanten in Duitsland bij Vattenfall worden ondergebracht. De reden om in Duitsland het klantenbestand te integreren is ingegeven vanuit bedrijfseconomische overwegingen en die achten wij alleszins verdedigbaar. Zoals hiervoor aangegeven zal vanuit de mededingingsautoriteit de aanvaardbaarheid van de incorporatie bezien moeten worden. De bedrijven verwachten op dit punt overigens geen onoverkomelijke problemen.

FINANCIËN

Vraag

De overname wordt door Vattenfall met enkele leningen bekostigd. Het is ons bekend dat Vattenfall ongeveer 5 miljard euro leent voor de overname van het NUON-concern. Welke credit rating heeft Vattenfall? Wat is de verhouding tussen het eigen en het vreemd vermogen?

Antwoord

Vattenfall heeft een A minus rating. De transactie wordt gefinancierd door obligatie die zijn uitgegeven door Vattenfall AB en niet door kredietfaciliteiten.

De verhouding tussen netto vreemd vermogen en eigen vermogen is per ultimo 2008, gebaseerd op het jaarverslag pagina 2, circa 45%. Voor een verduidelijking van de definities wordt korthedshalve verwezen naar het jaarverslag 2008 van Vattenfall.

Vraag

Op welke balans worden de leningen van Vattenfall, die ter zake van de overname van NUON zijn afgesloten, geplaatst? Welke gevolgen hebben de te betalen rentelasten voor de investeringscapaciteit en het eigen vermogen van zowel Vattenfall en NUON?

Antwoord

De obligaties worden uitgegeven op het niveau van Vattenfall AB (top holding) en komen daar uiteindelijk op de balans als vreemd vermogen te staan. De te betalen rente over deze leningen hebben geen invloed op de balans van Nuon. De rentelasten drukken aan de ene kant de vrij beschikbare kasmiddelen van Vattenfall. Aan de andere kant koopt Vattenfall hiermee weer nieuwe kasstromen. De kredietbeoordelaars hebben naar aanleiding van deze transactie geen voornemen geuit om de rating van Vattenfall aan te passen hetgeen volgens Nuon een positief teken is.

Vraag

Staat tegenover een grotere financiële slagkracht niet ook een grotere investeringsverplichting (want meer klanten tezamen)? Kan Nuon nu soms geen centrales bouwen of investeren in windenergie? Heeft Nuon solvabiliteitsproblemen van welke aard dan ook? Zijn er ook kleinere bedrijven bekend die ondanks hun geringe schaal toch blijven investeren?

Antwoord

De omvang van het klantbestand is slechts in beperkte mate van invloed op de omvang van het investeringsniveau. Er bestaat geen directe correlatie tussen omvang klantbestand en bijv. de investeringen in energieopwekking.

In de informatiebijeenkomst op 28 april jl. is uiteengezet dat de investeringsmogelijkheden voor Nuon op relatief korte termijn de grens bereikt van het mogelijke. Nuon heeft momenteel geen solvabiliteitsproblemen, maar zal op eigen kracht niet in staat zijn het beoogde investeringsprogramma van circa € 5 miljard zelfstandig ten uitvoer te brengen. Ook kleinere bedrijven zullen voortdurend een gezonde verhouding tussen eigen en vreemd vermogen blijven nastreven teneinde de continuïteit van de onderneming niet in gevaar te brengen. Die verhouding bepaalt is hoge mate hun investeringscapaciteit. Feit blijft wel dat zodra het een meer risicovol project betreft, zoals bijvoorbeeld een offshore windproject van enkele honderden megawatt aan capaciteit, een stevige balanspositie een vereiste is. Niet alleen voor leveranciers maar ook vanuit het perspectief van risicomanagement. Tevens zal de rating in dat geval onder druk komen te staan wat weer kan werken als een negatieve spiraal.

Vraag

Indien Vattenfall het Nederlandse fiscale regime verkiest kan de rentelast van de vennootschapsbelasting worden afgetrokken. Dit levert het Rijk naar onze verwachting een jaarlijkse inkomstenderving van 150 miljoen euro op. Het lijkt ons dat de nieuwe structuur door de Belastingdienst als 1 fiscale eenheid zal worden gezien zodat er slechts een aangifte Vennootschapsbelasting en Omzetbelasting moet worden ingediend. Graag een opinie hierover.

Antwoord

In de informatiebijeenkomst op 28 april jl. is uiteengezet dat Vattenfall de financiering aantrekt op top holding niveau in Zweden en daarmee is het Zweedse belasting tarief van toepassing. De in de vraag geuite verwachtingen zijn derhalve niet aan de orde.

Vraag

Geeft Vattenfall een "dividendgarantie" in die zin dat ook bij dalende winsten van NUON de resterende aandeelhouders alsnog een dividend ontvangen dat a) gebaseerd is op een payout van 45% en b) de

hoogte enigszins overeenkomt met de huidige uitkeringsniveau? Houdt de vennootschap dan nog wel voldoende ruimte over voor investeringen die uit het eigen vermogen worden gedaan?

Antwoord

Voor de aandeelhouders die hun aandelen aanbieden is contractueel vastgelegd dat op de waarde van de nog te leveren aandelen per medio 2011, 2013 en 2015 een dividend wordt uitgekeerd van 2%. Indien de winst binnen Nuon niet toereikend zou zijn zal het dividend ten laste van de vrij uitkeerbare balans reserves op Nuon niveau komen waarbij Vattenfall de garantie heeft geven de reserves zo nodig aan te vullen indien ook deze niet afdoende zijn. In ieder geval zal het aangegroeide dividend worden betaald op de hierboven genoemde momenten. Hierbij wordt wel opgemerkt dat gegeven de absolute hoogte van het dividend beide gevallen een laag risico hebben.

Vraag

In de kwestie met Essent speelt het eigendom van EPZ (bekend van de kerncentrale Borssele) met Delta NV. Zijn er bij NUON ook soortgelijke problemen te verwachten?

Antwoord

Nee.

Vraag

Zijn er boetes afgesproken bij schending van contractuele doelstellingen door Vattenfall? En zo ja, aan wie en in welke verhouding komen boeteopbrengsten ten goede? En zo nee, waarom niet? Welke juridische middelen hebben de aandeelhouders in de resterende periode van het aandeelhouderschap (tot juni 2015) om - contractuele afspraken en doelstellingen af te dwingen of de niet-nakoming te sanctioneren?

Antwoord

Er zijn nadrukkelijk geen boetebedingen afgesproken. Voor het overige voorziet de transactiedocumentatie in de gebruikelijke afspraken rondom garanties en vrijwaringen.

De Nuon Energy Public Assurance Foundation heeft tot taak toe te zien op de naleving van een aantal met name benoemde onderwerpen van publiek belang tussen Nuon Energy en Vattenfall. Hier hebben aandeelhouders toegang toe, ongeacht of ze nog beschikken over aandelen.

Voor het overige verwijzen wij korthedshalve naar hoofdstuk 5, paragraaf 3.2 van ons voorstel (PS2009-331) van 14 april jl. aan Provinciale Staten.

Vraag

Wat wordt er bedoeld met civielrechtelijke mogelijkheden indien het advies van de stichting NEPAF genegeerd wordt? Welke mogelijkheden in civielrechtelijke zin bestaan er in deze concrete situatie dan?

Antwoord

Zie hoofdstuk 5, paragraaf 3.2 van ons voorstel (PS2009-331) van 14 april jl. aan Provinciale Staten.

Vraag

Wat is er statutair geregeld rondom het benoeming en ontslag van de leden van het stichtingsbestuur?

Antwoord

Zowel Vattenfall als de huidige publieke aandeelhouders krijgen het benoemingsrecht van één lid van de stichting. Deze twee leden benoemen een onafhankelijke voorzitter. In het geval dat deze twee leden er niet uit zouden komen wordt de gebruikelijke rechtbank procedure gevolgd. De partij die benoemt ontslaat en schorst de directeur, dus de aandeelhouders kunnen eigen bestuurder ontslaan, benoemen en schorsen.

Vraag

Hoe worden de doelstellingen waaraan de stichting gaat toetsen verder geoperationaliseerd? De meeste uitspraken zijn niet concreet en afrekenbaar geformuleerd.

Antwoord

Het is primair aan het bestuur van de stichting om inhoud te geven aan operationele invulling van de gemaakte afspraken. Het is in het belang van de aandeelhouders om niet op voorhand de werkwijze van het bestuur van een zelfstandig rechtsorgaan volledig vast te leggen. De kracht van deze structuur ligt nu juist in het feit dat het een zelfstandig rechtsorgaan is wat een bindend advies kan geven.

Vraag

Uit de gekozen constructie met NEPAF en de overdracht van de controle over NUON maken wij op dat de resterende aandeelhouders in de periode juni 2009-2015 geen zeggenschap over het concern

hebben. Bijvoorbeeld een verkoop van NUON België aan een andere partij is dus mogelijk zonder instemming van de publieke aandeelhouders. Graag een bevestiging hiervan.

Antwoord

Bepaalde ondernemingbesluiten liggen primair binnen het mandaat van de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen zoals deze zijn en zullen worden vastgelegd in de statuten. Dit is nu al het geval en zal ook na de transactie niet anders zijn. Voor het specifieke voorbeeld, een verkoop van Nuon België, is op dit moment geen goedkeuring nodig van de aandeelhouders. Ook na de transactie is voor een dergelijke transactie met beperkte financiële impact ook geen goedkeuring nodig van de aandeelhouders. Indien aandeelhouders dan menen dat een publiek belang geschaad is zoals deze zijn opgenomen binnen de NEPAF hebben de aandeelhouders na de transactie een extra instrument in handel om een dergelijk besluit te toetsen.

Vraag

Zijn de reeds geplande investeringen van NUON "hard", in de zin dat Vattenfall zich volledig daartoe committeert?

Antwoord

In de informatiebijeenkomst op 28 april jl. is uiteengezet dat Vattenfall haar commitment heeft gegeven aan de investeringsplannen van Nuon. Het gaat hierbij om onder meer de lange termijn duurzaamheidsstrategie (tenminste 1.400 MW wind) en de lange termijn voorzieningszekerheid (10%-20% upstream gas) en de Magnum centrale.

De Nuon Energy Public Assurance Foundation heeft tot taak toe te zien op de naleving van genoemde onderwerpen.

Vraag

Wat zijn de salarissen en eventuele bonussen voor de toekomstige raad van commissarissen? Idem, maar dan voor het bestuur van de stichting NEPAF?

Antwoord

De bezoldiging van de RvC zal een marktconforme bezoldiging zijn. De aard, omvang en hoogte hiervan is thans nog niet bekend. Volgens verkregen informatie van Nuon is het de bedoeling dat het bestuur van de stichting NEPAF in beginsel onbezoldigd is.

Vraag

Wat is de stand van zaken risico's Cross Border Lease?

Antwoord

Blijkens het jaarverslag 2008 van Nuon zijn de CBL risico's op adequate wijze afgedekt.

Op 8 april 2009 heeft de minister van Economische Zaken, met toevoeging van enkele punten, ingestemd met het splitsingsplan van Nuon. De startpositie van het netwerkbedrijf Alliander is gebaseerd op een zeer solide financiële basis rekening houdend met mogelijke aanspraken op grond van CBL contracten. Hiermee zijn afdoende zekerheidsfactoren ingebouwd om de potentiële risico's afdoende te dekken.

MEDEDINGING

Vraag

Een ander toekomstscenario voor NUON is een gezamenlijke inkoopcombinatie met (enkele) andere publieke bedrijven. Een inkoopcombinatie biedt kostenvoordelen bij in- en aankoop van bijvoorbeeld grondstoffen en de aanleg van nieuwe productiecapaciteit en mogelijk ook voor de diversificatie van de brandstofmix. Is het opzetten van een gezamenlijke inkoopcombinatie ooit overwogen? Deelt u onze constatering? Kunt u een nadere specificatie geven van noodzakelijke factoren voor een inkoopcombinatie zoals overhead, afdekken van de prijsrisico's bij brandstofinkoop, overige schaalvoordelen etc?

Indien u van mening bent dat de vorming van een (open) inkoopcombinatie strijdig is met Nederlandse en/of Europees mededingingsrecht: kunt u dit met jurisprudentie onderbouwen?

Antwoord

De Nederlandse energiemarkt is een geliberaliseerde markt waarin zowel Nederlandse als buitenlandse bedrijven actief zijn. Een gezamenlijke inkoopcombinatie is naar onze opinie geen optie vanwege onder meer de mededingingsrechtelijke bezwaren, die daaraan verbonden zijn.

Op de Europese energiemarkt zorgt een inkoopcombinatie alleen voor economische inkoopvoordelen wanneer kan worden samengewerkt met een partij met een vergelijkbare grootte als Nuon. Mededingingsrechtelijk zal een dergelijke inkoopcombinatie niet snel toegelaten zijn, aangezien de gevolgen van deze samenwerking niet alleen beoordeeld zullen moeten worden op de inkoopmarkt, maar ook op de afzetmarkten. Nuon heeft (van oorsprong) een redelijk sterke positie op de retailmarkten voor de verkoop van elektriciteit en gas. Uit het besluit van de NMa ten aanzien van de voorgenomen fusie tussen Nuon en Essent (besluit NMa, zaaknr. 6015, 21 mei 2007) volgt naar ons oordeel dat een (inkoop-) samenwerking met een andere partij snel zal leiden tot mededingingsrechtelijke bezwaren. Om deze redenen is een inkoopcombinatie door Nuon niet overwogen.

Mede omdat de haalbaarheid van een gezamenlijke inkoopcombinatie geen reële optie is, kunnen wij de overige gevraagde gegevens niet leveren omdat er geen onderzoek naar is gedaan.

Vraag

In het vervolg van de vorige vraag: EON, RWE en Vattenfall exploiteren enkele centrales via joint ventures. Kunt u bevestigen dat deze optie ook voor een zelfstandig NUON openstaat?

Antwoord

Een joint venture zou in beginsel een mogelijkheid kunnen zijn. Echter binnen een joint venture dient elke deelnemende partij zijn afgesproken financiële inspanning (incl. financiering van het project) te leveren. Daarnaast speelt er dan ook altijd de vragen rondom zeggenschap, risico, etc. Omdat Nuon op relatief korte termijn voldoende investeringskracht ontbeert, heeft een joint venture geen structureel oplossend vermogen voor het financieringsvraagstuk waarvoor Nuon zich onder meer gesteld ziet. Zeker nu zij momenteel veel centrales zelf bezit en deze verder moeten worden onderhouden en vervangen. Een strategisch partnership zoals Nuon en Vattenfall hebben vastgelegd is dan ook de enig reële mogelijkheid.

Vraag

De investeringen in groene energie kunnen volgens het college niet door een zelfstandig NUON worden gedaan. Welke plaats heeft de mogelijk snelle en omvangrijke groei van decentrale opwekking van energie in deze redenering?

Antwoord

De toename van decentrale opwekking is, mede gelet op het feit dat alle prognoses nog steeds wijzen op een groei van de energieconsumptie, niet van substantiële invloed op het gestelde in de vraag.

Vraag

In het verlengde hiervan: is een ander toekomstscenario in de vorm van partnerships zonder fusie of overname mogelijk? Om een voorbeeld te geven: een joint venture tussen DONG en NUON op het gebied van (aard)gas met behoud van de huidige ondernemingsstructuur.

Antwoord

Zoals ook al in de informatiebijeenkomst op 28 april jl. is uiteengezet heeft Nuon een solide financiële partner nodig om ook voor de (nabije) toekomst de nodige investeringen (wind, CCS) te kunnen plegen. Dit strekt verder dan alleen gas. Daarom moet er brede basis om een gezond investeringsklimaat te creëren. Anders en komt de bestaande creditrating verder onder druk te staan met nadelige effecten voor de continuïteit van de onderneming. Desalniettemin is één van de criteria geweest het behoud van de identiteit van Nuon. Dit komt ook terug in de transactie met Vattenfall.

Vraag

Vattenfall wil met NUON een leidende rol in Noordwest Europa gaan spelen. Het merk NUON wordt in Nederland voor vier jaar gegarandeerd. Wordt NUON uiteindelijk volledig in Vattenfall geïntegreerd om deze doelstelling te behalen?

Antwoord

In de transactie Nuon-Vattenfall is vastgelegd dat het merk Nuon in de Benelux voor in ieder geval 4 jaar zal blijven bestaan. Wat er na die periode plaatsvindt, is thans niet te voorspellen. In zijn algemeenheid zullen bedrijfseconomische overwegingen een belangrijke rol spelen bij het al dan niet continueren van een bepaalde merknaam. Overigens wordt ook door Vattenfall onderkend dat het merk Nuon zeer sterk is in Nederland.

Vraag

NUON heeft in enkele gemeenten langdurige overeenkomsten voor de levering en exploitatie van stadsverwarming gesloten. Zijn er gevolgen voor deze overeenkomsten door de overname?

Antwoord

Bestaande contracten ondergaan geen wijziging als gevolg van het partnership Nuon-Vattenfall. Daarnaast is Vattenfall zeer sterk op het gebied van Warmte en is het ook één van de ambities van de onderneming om marktleider te zijn op het gebied van Warmte, maar ook biomassa in o.a. Nederland. Door de samenwerking kan er meer gebruik worden gemaakt van elkaars kennis en expertise wat een positieve bijdrage zal leveren aan de levering en exploitatie van stadsverwarming in Nederland.

Vraag

Vattenfall bezit nog het hoogspanningsnet in Oost-Duitsland en de distributienetten in Berlijn en Hamburg, allen ingebracht in separate rechtspersonen. Hoe concreet zijn de plannen voor de verkoop van het hoogspanningsnet en wat zijn de actuele ontwikkelingen in Duitsland met de hoogspanningsnetten van EON, RWE en EnBW? Bent u het met ons eens dat de huidige stand van zaken geen gelijkwaardig level playing field met zich meebrengt?

Antwoord

Vattenfall is in haar thuisland Zweden reeds sinds de 90'er jaren gesplitst. De hoogspanningsnetten van Vattenfall in Duitsland staan momenteel in de verkoop. Vattenfall heeft kenbaar gemaakt in februari dat de voorgenomen verkoop volgens plan verloopt en naar verwachting voor het einde van dit jaar zal zijn afgerond.

Alle Europese energiebedrijven zullen moeten gaan voldoen aan de beoogde regelgeving waarover recentelijk in het Europees Parlement overeenstemming is bereikt. Volgens deze regelgeving dienen de energiebedrijven hun hoogspanningsnetten onder te brengen in een afzonderlijke dochteronderneming.

In Nederland richt de splitsing zich op zowel het hoogspanningsnet (TenneT) als op het distributienet. Dat er in Europees verband andere gedachten zijn over splitsing doet niets af aan de situatie die er in Nederland wettelijk is gecreëerd. Aan dat wettelijk gegeven zullen de Nederlandse energiebedrijven moeten (gaan) voldoen. De minister van Economische Zaken, daarin gesteund door een meerderheid van de Tweede Kamer, acht de doorgevoerde splitsing een goede zaak omdat daarmee de zekerheid is ontstaan dat de netten (hoogspannings- en distributienetten) in overheidshanden blijven.